

**За результатами обговорення доповідей
учасники та учасниці II Всеукраїнського круглого столу
«Взаємодія органів сектору безпеки, оборони та громадськості
у сфері протидії кримінальним правопорушенням»
ухвалили наступну**

РЕЗОЛЮЦІЮ

За три роки повномасштабної російської агресії проти України правоохоронна система зазнала кардинальних трансформацій. Традиційні механізми боротьби зі злочинністю виявилися недостатніми для протидії гібридним загрозам, воєнним злочинам та систематичним дестабілізаційним діям противника. Накопичений досвід засвідчує неможливість ефективного реагування на сучасні виклики зусиллями окремим відомств. Координована діяльність правоохоронних органів, силових структур та інститутів громадського суспільства стала критичною необхідністю для збереження правопорядку. Саме потреба у систематизації цього досвіду та розробці нових моделей партнерства між усіма суб'єктами забезпечення безпеки зумовила вибір теми цього річного круглого столу.

Під час наукової дискусії учасники та учасниці відзначили:

1. Воєнний стан зумовив істотні зміни у кримінальному середовищі, що потребує нових підходів у правоохоронній діяльності. Виникнення специфічних кримінальних правопорушень, пов'язаних із військовою агресією, таких як колабораціонізм, державна зрада, мародерство та воєнні злочини, змінює їхній характер і структуру. Особливу увагу цьому слід приділити в прифронтових районах та на деокупованих територіях.

Ефективне реагування на ці зміни вимагає комплексного підходу, що передбачає не лише посилення кримінальної відповідальності та вдосконалення оперативно-розшукової діяльності, а й розробку механізмів соціальної реінтеграції осіб, які зазнали впливу війни. Це є важливою умовою стабілізації рівня злочинності у довгостроковій перспективі.

2. Права громадян мають бути гарантовані навіть в умовах воєнного стану. Це є обов'язком держави, яка прагне дотримуватися міжнародних стандартів у сфері прав людини. Належні умови утримання, забезпечення безпеки та можливість реалізації базових прав є показниками рівня розвитку правової системи держави.

3. Принцип наступальності в оперативно-розшуковій діяльності розглядається як ключовий елемент сучасної стратегії боротьби зі злочинністю. Проте його реалізація ускладнюється інституційними, технологічними та кадровими обмеженнями, що обумовлює необхідність перегляду існуючих підходів.

Щоб оцінити ефективність принципу наступальності, потрібно провести ґрунтовні дослідження правоохоронної практики. Важливо з'ясувати, як активні поліцейські стратегії впливають на ставлення громадян до правоохоронців, які

превентивні моделі краще працюють з урахуванням різних верств суспільства та наскільки ефективною є міжнародна співпраця у боротьбі зі злочинністю.

При цьому треба враховувати реальні перешкоди: культурні відмінності можуть обмежувати застосування певних методів, різні правові традиції ускладнюють співпрацю між країнами, а надмірна активність органів сектору безпеки та оборони може призвести до дискримінації.

Водночас існують шляхи покращення: розробка підходів, що враховують культурні особливості, створення платформ для міжнародного обміну досвідом та встановлення етичних стандартів роботи з різними спільнотами.

4. У межах реформування правоохоронної системи України доцільним є вивчення та імплементація європейських моделей кримінальної розвідки. Литовський досвід демонструє інноваційний підхід до оперативно-розшукової діяльності, який передбачає комплексну адаптацію нормативної бази для підвищення гнучкості та ефективності розслідувань.

Ключові структурні зміни включають створення автономних оперативних підрозділів, які функціонуватимуть незалежно від слідчих органів із правом самостійного визначення методів збору інформації. Паралельно передбачається запровадження спеціального правового режиму для захисту конфіденційних джерел та агентурної мережі, що забезпечить надійність оперативної роботи. Модель також включає розширення повноважень оперативних працівників щодо проведення превентивних заходів без попереднього судового дозволу на початкових стадіях, що дозволить швидко реагувати на потенційні загрози. Технологічною основою реформи стане створення закритих інформаційних систем для безпечного обміну розвідувальними даними між підрозділами.

Впровадження такої моделі забезпечить суттєве підвищення результативності через скорочення бюрократичних процедур та прискорення процесів прийняття рішень. Автономність оперативних підрозділів гарантуватиме неперервність оперативно-розшукової діяльності без процесуальних обмежень досудового розслідування, а надійний захист джерел інформації підвищить якість та обсяг оперативних даних. Особливої ефективності модель набуде у протидії організованій злочинності завдяки можливості довгострокового моніторингу злочинних угруповань без ведення кримінальних проваджень.

Адаптація литовського досвіду до українських реалій може стати стратегічним кроком у модернізації правоохоронної системи, оскільки запропоновані зміни відповідають європейським стандартам та забезпечують оптимальний баланс між національною безпекою та правами громадян.

5. Координація між органами сектору безпеки та оборони у протидії сучасним формам організованої злочинності вимагає швидкого і проактивного реагування. Законодавча база має забезпечувати ефективний механізм збору, фіксації та використання доказової інформації у кримінальному провадженні з урахуванням динамічних змін у структурі злочинності. Особливо важливим є створення правових основ для міжвідомчого обміну інформацією та проведення спільних операцій.

6. Цифровізація правоохоронних органів є стратегічним напрямом розвитку, що створює нові можливості для взаємодії органів сектору безпеки, оборони та громадськості. Використання європейських технологічних рішень, зокрема систем штучного інтелекту для аналізу великих масивів даних, blockchain-технологій для забезпечення цілісності доказів та хмарних платформ для безпечного зберігання інформації, відкриває нові можливості для координації між усіма суб'єктами протидії злочинності.

Практична реалізація включає впровадження автоматизованих систем розпізнавання та ідентифікації осіб, створення інтегрованих баз даних для оперативного обміну інформацією між підрозділами різних відомств, розробку мобільних додатків для швидкого реагування на правопорушення та запровадження електронного документообігу. Паралельно формуються спеціалізовані центри моніторингу кіберзагроз, системи раннього попередження про кібератаки та протоколи швидкого реагування на інциденти інформаційної безпеки з залученням громадських організацій та волонтерських об'єднань.

Створення єдиного цифрового простору дозволяє координувати дії різних підрозділів у реальному часі, покращує аналітичну роботу завдяки технологіям Big Data та машинного навчання, забезпечує взаємодію з міжнародними базами даних. Така технологічна трансформація не лише підвищує швидкість і точність службової діяльності, але й гарантує прозорість процесів через електронні платформи взаємодії з громадянами, створюючи основу для ефективного партнерства між державними структурами та суспільством.

7. Використання штучного інтелекту у взаємодії органів безпеки та оборони сприяє підвищенню ефективності спільної протидії злочинності через автоматизацію аналізу доказів, прогнозування злочинності та ідентифікації підозрюваних. Проте актуальним залишається питання нормативного регулювання, яке передбачає адаптацію національного законодавства до європейських стандартів та технологічних викликів з урахуванням необхідності забезпечення прозорості для громадського контролю.

Правове врегулювання має включати встановлення меж застосування ШІ-технологій у кримінальному провадженні, процедури перевірки достовірності машинного аналізу та гарантії захисту персональних даних. Особливої уваги потребують стандарти прозорості алгоритмічних рішень для забезпечення можливості їх судового оскарження та громадського моніторингу.

Європейський досвід свідчить про необхідність створення наглядових органів за участю представників громадянського суспільства для контролю за використанням ШІ, обов'язкової сертифікації алгоритмів та встановлення відповідальності за неправомірне використання технологій. Важливо забезпечити баланс між технологічними можливостями та фундаментальними правами людини, зокрема правом на справедливий суд та захист приватного життя.

8. Використання відкритих джерел інформації є необхідною умовою для документування та розслідування злочинів, особливо у контексті співпраці між правоохоронними органами та громадськими організаціями. Методологія збору

та аналізу даних, запропонована у Протоколі Берклі, дозволяє фіксувати та перевіряти докази з залученням волонтерських об'єднань та експертних спільнот, що особливо актуально в умовах збройного конфлікту та документування воєнних злочинів.

9. Розвиток партнерських відносин між Національною поліцією України, органами сектору безпеки та оборони і громадськістю є ключовим фактором у формуванні довіри та забезпеченні прозорості системи. Водночас критично важливо розробити збалансовані підходи до публічного висвітлення фактів кримінальних проваджень, які забезпечать інформування суспільства при мінімізації ризиків негативного впливу на досудове розслідування.

Основними напрямками такого партнерства є створення спільних робочих груп для координації протидії злочинності, вдосконалення механізмів двосторонньої комунікації між правоохоронними органами та громадянами, професійна підготовка працівників органів безпеки та оборони з питань публічних комунікацій та роботи із засобами масової інформації, а також забезпечення неухильного дотримання правових норм та етичних стандартів усіма учасниками інформаційного обміну. Ефективна реалізація цих напрямів сприятиме формуванню конструктивного діалогу між усіма суб'єктами забезпечення безпеки та суспільством, що є необхідною умовою для підвищення ефективності діяльності та зміцнення правопорядку.

10. Подальші дослідження та вдосконалення практики взаємодії органів сектору безпеки, оборони та громадськості у сфері протидії кримінальним правопорушенням мають зосереджуватися на таких аспектах:

- уніфікація норм чинного законодавства, зокрема щодо взаємодії правоохоронних органів із громадськими організаціями та волонтерськими об'єднаннями;
- розробка алгоритмів координованих дій органів сектору безпеки та оборони для різних видів особливих обставин;
- удосконалення методології оцінювання ризиків у практичній діяльності з урахуванням міжвідомчої співпраці;
- впровадження новітніх технологій та інформаційно-аналітичних систем моніторингу для забезпечення ефективного обміну інформацією між усіма суб'єктами;
- розвиток спеціалізованої підготовки працівників органів безпеки та оборони з питань взаємодії з громадськістю і механізмів міжвідомчої співпраці;
- інтеграція наукових положень теорії оперативно-розшукової діяльності з практичним досвідом спільної роботи оперативних підрозділів різних відомств та громадських організацій.

Організаційний комітет круглого столу